

“Bediüzzaman, büyük bir vatanperver fedâidir”

İÇİNDEKİLER

Son dönemde bir kez daha Bediüzzaman’ın cansiperâne cihâdıyla ortaya koyduğu vatanperverliğin, Kuva-i Milliye’ye verdiği destek görmezden gelinerek, saygısızca ve ahmakça bir dizi tezvirâtla itham ve iftiralar savruluyor.

Oysa Bediüzzaman, altı bin sayfayı aşkın Kur’ân tefsiri Risale-i Nur Külliyyatı’yla bu ülkenin, İslâm âleminin ve insanlığın iman ve irfânına hizmet eden mânevî cihâdının yanısıra, İstanbul’un ve Anadolu’nun işgaline karşı çıkıp Kuva-yı Milliye’ye fedakârâne destek veren âlim ve mücâhitlerin en ön safında yer almıştır.

ANADOLU HAREKÂTİ İÇİN “CİHÂD FETVASI” NEŞREDER

Daha Osmanlı döneminde millî direnişi kırmak için kontrol ettikleri resmî makamları ve resmî hocaları kullanan İngilizlerin etkisinde kalan bazı çevrelerin de baskısıyla dönemin Şeyhülislâmı Dürrizâde Abdullah Efendinin Kuva-yı Milliye ve Anadolu’daki İstiklâl Harbi’nin aleyhindeki fetvasına karşı, 76 müftü, 36 ilim adamı ve 11 mebusla sözkonusu “fetva”daki yanılgıları tesirsiz hale getiren mukabil fetvalar neşredenlerin başında o vardır. (Osmanlı Şeyhülislâmları, 260; Sarıklı Mücâhitler, 300; Risâle-i Nur Hakkında İlmî Bir Tahlil, 71)

“Anadolu hareketi”ne karşı “fetva”ya, o günkü Osmanlı âlimleriyle birlikte, “cihad fetvası” ve “beyannâmesi” neşretmekle kalmamış, Hilâfet adına cihâdın şartlarını ve ilânını belirlemekle yükümlü devrin Diyanet Dairesi olan Meşihât-ı İslâmiye’de Anadolu ve bütün Osmanlı ülkesinde nasıl tesirli hale gelebileceği yolunda fikirler geliştirmişlerdir.

Tulûat adlı eserinde yayınlanan “Anadolu aleyhine çıkmış olan fetvaya ne dersin?” sualine, “Fetva-yı mahz (dine ve Müslümanların maslahatına göre verilmiş bağımsız ve objektif bir fetva) değil ki itiraz edilmesin” diye cevap vermiştir. Kuvvâ-yı Milliye aleyhindeki fetvanın, işgâli meşrulaştırmak ve Müslümanların direnişini kırmak kasdıyla verildiğini izâh edip, “Kim nazar etse bizzarure murâdı anlar” diyerek fetvanın maksadını deşifre etmiştir.

İşgal altındaki bir idâreye bağlı makamın verdiği fetvanın muallel (hastalıklı) olduğunu ve itibar edilmemesi lâzım geldiğini belirtmiş; mukabil fetvada bütün açıklığıyla İstanbul ve Anadolu’daki işgalcilere karşı mücadele edilmesinin bir vecîbe olduğunu açıklamıştır.

MECLİS ZABITLARINDA VATANPERVERÂNE HİZMETLERİ

Vakıa şu ki, Bediüzzaman’ın başta Birinci Dünya Savaşı’nda Gönüllü Alay Komutanı olarak fedakâr talebeleri ve

fedâileriyle Ruslara ve Ermenilere karşı savaşı ve İstanbul'un işgalinde İngilizlere karşı neşredip dağıttığı "Hutuvat-ı Sitte (şeytanın altı aldatması)" eseriyle Kuva-yı Milliye'ye verdiği destek başta Meclis zabıtları olmak üzere birçok devlet belgesinde tevsik edilmiştir.

Meclis Ceridesinin c: 24, sahife: 457 ve Rumi 9 Teşrini Sani 1338 Miladi 22 Kasım 1922 tarihli "yevmiye tutanağı"nda Meclis'te Bediüzzaman'ın "hoşâmedi merasimi"yle karşılandığı belgelenmiştir. Bu mera- simde Meclis kürsüsüne gelerek Anadolu gazilerine ve zafere dua etmiştir.

Bunun içindir ki, Bediüzzaman'ın Kafkas cephesinde Ruslara ve Ermenilere karşı Milis Kumandanı olarak fedakârâne hizmetlerini görmezden gelmek, ardından Kuva-yı Milliye desteğini ketmedip onu "Kuv- va-yı Milliye karşıtı" göstermek, gerçekleri göz göre göre tersyüz etmektir.

Hele bütün belgeli tarihi gerçeklerin ve resmî belgelerin aksine, Bediüzzaman'a "vatan hainliği" zırvasıyla iftiraya yeltenmek, tarihi bilmemenin ve yalancılığın ötesinde bir terbiyesizliktir.

Yazıklar olsun...

Bediüzzaman'ın Birinci Cihan Savaşına iştirakinden Kuvayı Millîye'ye desteğine kadar ehemmiyetli ve tesirli vatanî ve millî hizmetleri öncelikle devrin resmî belgeleriyle sabittir.

Öncelikle Birinci Dünya Savaşının patlak vermesi üzerine talebeleriyle Doğu Milis Teşkilâtı'nı kuran ve Gönüllü Alay Kumandanı olarak Pasinler ile Van-Bitlis cephesinde Ruslara ve Ermeni komitacılar karşı sayıları dört bini bulan ve "keçe külâhlılar" tâbir edilen talebe ve milisleriyle cansiperâne savaşı, Bediüzzaman'ın vatanperverliğinin en açık nişânesidir.

Bu kahramanlığı başta dönemin Ordu Kumandanı (Genelkurmay Başkanı) Enver Paşa ve diğer kumandanlar hayranlıkla takdir edilmiştir. Daha Mart 1916'da Ruslara esir düştüğü Bitlis'ten, akabinde götürüldüğü Van'dan Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Petesburg (Leningrad) üzerinden Sibiry'a'daki Kosturma'ya sevk edilmek üzere diğer esirlerle bekletildiği Tiflis'te bulunduğu sırada, Bitlis Vali vekili Memduh Bey tarafından (9 Ağustos 1332) 22 Ağustos 1916'da "Bab ı Âli Dahiliye Nezâreti (İşçileri Bakanlığı) Şifre Kalemî"ne telgrafla gönderilen ve (10 Ağustos 1332) 23 Ağustos 1916'da "nezâret kalemî"ne ulaşan ve "Tiflis'te bulunan Bediüzzaman'a para gönderilmesi" istenmesi yazısı, vatan için mücadelesinin bir belgesidir.

Keza Bitlis Vali vekili Memduh Bey tarafından Dâhiliye Vekâletine 9 Ağustos 1332'de (22 Ağustos 1916) gönderilen ve Nezâretin şifre kalemine 10 Ağustos 1332 (23 Ağustos 1916) tarihiyle kayıtlı resmî yazıda, "Bitlis'in düşmesi sırasında gönüllü milisleri toplamak suretiyle hizmetleri sebkât eden (geçen) Bediüzzaman'ın esiren Tiflis'te bulunduğu" ifadesi, vatana hizmetlerinin bir diğer tesbitidir. (Başbakanlık Osmanlı Arşivleri, DH-KMS, 1334 Za-26, No: 41/ 3)

"GÖNÜLLÜ ALAY KUMANDANLIĞI VAZİFESİYLE TAVZİF"

Nitekim bu mücahede, Başbakanlık Osmanlı Arşivi neşriyatından "Arşiv Belgelerine Göre Kafkasya'da ve Anadolu'da Ermeni Mezâlimi" kitabının 86., 97. ve 98. sayfalarında Said Nursî'nin talebeleri ve emrindeki milislerle Ruslara ve Ermenilere karşı yaptığı cansiperâne mücadele şahitlerin ifâdesiyle de kayıtlıdır. (Bediüzzaman Said Nursî, Mufasssal Tarihçe-i Hayat, Abdülkadir Badıllı, İstanbul- Nisan 1998, Cilt 1, shf. 394)

1 Eylül 1916 (28 Ağustos 1332) tarihli Dahiliye Nezâreti'nin cevabında "Hilâl i Ahmer (Kızılay) vasıtasıyla 60 liranın mumaileyh Bediüzzaman'a irsali'nin Nâzır Beyefendi (Talât Paşa) tarafından emr ü tensib buyurulduğu" yazısında olduğu gibi.

Bu muvâcehede, Dahiliye Nazırı Talât Bey'in Dahiliye Nezâreti Kalem i Mahsus (özel kalem) kanalıyla Hilâl i Ahmer'e gönderilen 59/3 sayılı ve (7 Eylül 1332) 20 Eylül 1916 tarihli tezkere ile Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Reisi Besim Ömer Paşa'nın Talât Paşa'nın emirnâmesine üç gün sonra verdiği cevapta Bediüzzaman Said Nursî'nin vatan hizmetleri zikredilir. (Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde "DH KMS,1334 Za 26,No:41/ 36; a.g.e., shf. 408-410)

Yine “Bediüzzaman’ın Bitlis’te Gönüllü Alay Kumandanlığı vazîfesiyle tavzîf olunduğu ve Muş’un sükûtunda (düşmesinde) orada kalan on iki topu kurtararak Bitlis Muhârebesine iştirâk ile orada mecrûhen (yaralı olarak) esîr düştüğü” hususunun, Harbiye Nezâreti Tahrirat Dairesi Kalemi tarafından Musul Valisi Memduh Beyefendi’ye şifre ile “mahrem ve müsta’cel (gizli ve âcil)” tahkik yazısında vatana ve millete hizmetleri teyid edilir. (Muamelât: 5593, 21 Temmuz sene [13]34)

“RUS KAZAKLARINA KARŞI KOYAN KAHRAMAN HOCA”

Ayrıca, Sicill-i Nüfus İdâre-i Umûmiyesi Tahrîrât Kalemi tarafından, “Dârü’l-Hikmeti’l-İslâmiyye Azâsından Molla Said Beyefendi Hazretlerine etnografik harita tanzîmi için Bitlis vilâyetinin bazı aksâmı (kısmı) hakkında ma’lûmât ve mu’âvenet-i aliyyesinden (yüksek yardımlarından) istifâde olunmak üzere Cağaloğlu’ndaki dâireye teşrifleri ricâ olunur” resmî yazısı da bir diğer belgedir. (30 Kânûn-ı Evvel 1334 -30 Aralık 1918-)

İlâveten, kahramanca çetin muharebeler sonucu düştüğü esâretten firar edip Petesburg’a uğrayarak Varşova ve Viyana üzerinden trenle Sofya yoluyla İstanbul’a gelen Said Nursî’nin “esâretten avdetini (dönüşünü)”, “âhiren şehrimize muvasalat eylemiştir (ulaşmıştır)” haberiyle duyuran devrin İstanbul gazetelerinin kendisi hakkındaki “talebeleriyle beraber Kafkas cephesinde muharebeye iştirak eylemiş ve Ruslara esir düşmüş” ifadesi de. (Tanin, 8.7 1918)

Ve Kasım 1918’de İstanbul’a döndüğünde büyük bir ilgiyle karşılanıp, Harbiye Nâzırı Enver Paşa’nın takdirâtıyla Kafkas Cephesindeki kahramanlıklarından dolayı Harbiye Nezâretine (Genelkurmay’a) dâvet edilerek hal hatır sorulup, karargâhtaki subaylara “Şarkta Rus Kazaklarına karşı koyan Kahraman Hoca” diye takdim edilerek yine bizzat Enver paşa tarafından “harp madalyası” takılması, Bediüzzaman’ın vatanperverliğinin bir başka tescilidir. (Sâdık Albayrak, Darü’l Hikmetü’l-İslâmiye, 186)

Resmî belgelerle vatanperver hizmetleri Bediüzzaman’ın Osmanlı resmî arşivlerinde kayıtlı vatanî ve millî hizmetleri, dönemin matbuâtında açıkça yer alır.

Bu hususta evvela, Kafkas Cephesindeki kahramanlıklarıyla ilmî vukufiyetini takdirle Enver Paşa’nın “Harbiye Nezâreti’nin (Genelkurmay’ın) hükûmete teklifiyle, “Ordu-yu Hümayun’un kontenjanı”ndan) kurulma aşamasındaki Dâr-ü’l Hikmeti’l-İslâmiye azâlığına 18 Zilkade 1336’da (26 Ağustos 1918 seçilmesi öncelikle kayda değer.

Mesela, “Cerîde-i Sofiye” gazetesinin, 19 Ağustos 1334 (1 Eylül 1918) tarihli 147. nüshasında, “ahkâm-ı İslâmiyyeyi neşr ve tamimle vazifeli kılınan Dâr’ül Hikmeti’l-İslâmiye’nin resmî küşadı (açılışı) haberinde, başta Şeyhülislâm Musa Kâzım Efendi, Fetva Emîni Ali Rıza, Başmuavin İbrahim Efendi olmak üzere devrin on bir seçkin ulemasıyla Bediüzzaman’a gösterilen alâka ve itibar bunlardan biridir.

“MİLLETE VE MEMLEKETE HAYATINI VAKFETMİŞ”

Yine 26 Kanun-u evvel 1334 (8 Ocak 1919) tarihli “İ’tisam” mecmuasında, Enver Paşa’nın, hayrına iştirak için kâğıdını teminle tab’ını (bastırmayı) teklif ettiği İşârât-ül İ’câz tefsirini Bediüzzaman’ın Pasinler Harp Cephesinde telif ettiğinin nazara verilmesiyle vatanperverliğinin ve ilmî vukûfiyetinin belirtilmesi bir başka delildir.

Ayrıca İ’tisam” mecmuasının (26 Kanun-u evvel 1334-8 Ocak 1919) Arabî İşârât-ül İ’câz tefsirinin basımı ve neşrine dair tanıtım ilânında, “Darü’l Hikmeti’l-İslâmiye a’zât-i mümtâzesinden (mümtaz azâlarından) müellif-i muktedir Bediüzzaman’ın şöhret-i şâyiası bu eser-i güzîn hakkında fazla söz söylemeye hâcet bırakmıyor” ibâresi kullanılır. (Sadık Albayrak, Son Devrin İslâm Akademisi, Dar’ül-Hikmeti’l-İslâmiye, 186-188; Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said-i Nursî’nin Mufasssal Tarihçe-i Hayatı, c.1, s. 443-449)

Bu hususta, dönemin Sadrazâm Talât Paşa’nın, “Bediüzzaman Dar’ül Hikmeti’l-İslâmiye’ye namzettir. O büyük bir vatanperver, kahraman bir fedâidir. Millet ve memleket uğrunda fisebilillâh hayatını vakfetmiştir” beyânı vatanperverliğinin bir diğer delilidir. (Bediüzzaman Said Nursî ve Din Düşmanları, 67)

Ve Harbiye Nezâreti’nin talebi üzerine, Şeyhülislâm Musa Kâzım Efendi’nin, “Dâr’ül – Hikmeti’l – İslâmiye azâsından

Bediüzzaman Said Efendiye mahreç pâyesi tevcihi için Padişah'a yaptığı müracaatla, Bediüzzaman'a, Şeyhülislâmdan sonra Osmanlı ulemasının reisi olan Başmüderristen sonraki Osmanlı'nın en yüksek ilmî pâyesi/rütbesi olan ve "Mahreç Mevleviyeti" de denilen "Mahreç Pâyesi"nin takdimi, bir başka örnektir.

"HİDEMÂT-I BERGÜZÎDE-İ VATANPERVERÂNESİ"

Bu meyanda, Şeyhülislâm'ın 7 Eylül 1918'de "Âtîfetlü Efendim Hazretleri" başlığıyla Sultan Mehmed Vahdettin'e sunduğu tezkere ve lâyhada, Bediüzzaman için, "Bitlis'te Ruslarla vukua gelen muhârebâta (savaşlara) iştirak edip esir düşmüş; aşâirin (aşiretlerin) harbe sevki hususundaki mesâi-i hâmiyetmendânesine (hâmiyetli mesâisine) ve müşâhed olan hidemât-ı bergüzide-i vatanperverânesine (güzide - seçkin vatanperver hizmetine) binâen bir rütbe-i ilmiye ile taltifi (ödüllendirilmesi), Harbiye Nezâret-i Celîlesinden (Genelkurmay Başkanlığı'ndan) iş'ar olunmuş (bildirilmiş) ve âhiren (daha sonra) Dâr'ül Hikmeti'l İslâmiye azâlığına tayin olunarak tanzim edilen irâde-i seniye layihası leffen (ekli yazılı olarak) arz ve takdim edilmiştir" beyânı da, vatana ve millete vatanperver hizmetlerinin açık ikrarıdır.

Keza 9 Eylül 1918'de Padişah tarafından onaylanarak Meşihat'a gönderilen "Bediüzzaman'a ilmiyede "mahreç pâyesi" verilmesine dair irâde-i seniye"de (Padişah irâdesinde), "Dâr'ül - Hikmeti'l - İslâmiye azâsından Bediüzzaman Said Efendiye mahreç pâyesi tevcih olunmuştur. Bu irâde-i seniyyenin icrâsına Meşihat memurdur" fermanı, vatanperverliğinin devletin en üst makamlarınca tescilidir. (a.g.e., 446; Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, 196; Sadık Albayrak, Bir Devrin İslâm Akademisi Dâr'ül Hikmeti'l İslâmiye, 186-8)

Özetle, onca resmî belge ve kayıtla Bediüzzaman'ın vatanperverliği ortada iken, araştırmadan, önyargılı çarpıklıklarla, menhus mihraklarca uydurulan sahte isnadlarla âdî ve zâhir yalan ve iftiralar, hakikat nazarında sahiplerini bir defa daha müfteri ve maskara durumuna düşürüyor...

İNGİLİZ İŞGALİN KARŞI MÜCADELESİ

İstanbul'da ilmî ve fikrî mücadelesine devam eden Bediüzzaman'ın, vatanperverliğinin bir diğer açık delili ise, Osmanlı devletinin imzaladığı Mond-ros Mütârekesi sonucunda 13 Kasım 1918'de İstanbul'u işgal eden ve 7 Mart 1920'ta asker çıkarıp fiilî işgali ağırlaştıran İngilizlerin istilâcı politikalarını karşı halkı ikaz için "Hutuvât-ı Sitte (şeytanın altı aldatması)" adlı eserini, gizli olarak bastırıp İstanbul'un önemli yerlerinde dağıttırarak İstanbul kamuoyunda İngiliz aleyhtarlığını harekete geçirip, işgalci ecnebler lehindeki propagandayı kırmasıdır.

İşgali altındaki halka moral ve mesaj ulaştırılmaya çalışması, İngilizlerin psikolojik savaş taktiklerine yine psikolojik mukâvemetle karşılık vermesidir. Bir kısım siyasetçi ve hatta ulema arasında türeyen işbirlikçi "İngiliz yanlıları"nın toplandığı "İngiliz Muhipler Cemiyeti"ne karşı mücadelesidir.

"Bana en ziyâde şedid (şiddetli) görünen mânen ahlâkımıza vurduğu darbedir. Çekirdek halinde olan secâya-yı seciyeyi (kötü ahlâkı) içimizde inkışâf ettirdi" diyerek İngilizlerin İstanbul'da ve diğer ecneblerin Anadolu'da Müslüman gençler ve ahali arasında işgâlde birlikte içki, kumar gibi ahlâksızlığı yaymalarıyla hlâkın nesilleri mahvedeceği endişesini dile getirmesidir. (Hutuvât-ı Sitte, 16-17)

Bu amaçla 5 Mart 1920'de Babiâli'de'ki Matbûat Cemiyeti'nin (Gazeteciler Cemiyeti'nin) bulunduğu binada kurulan Hilâl-i Ahdar / Yeşilay Cemiyeti'nin ilk kurucuları arasında yer alan Bediüzzaman'ın, işgâlinin, asıl milletin mânevî ve ahlâkî hayatta yaptığı tahribata dikkat çekmesidir. (Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, 224)

"TÜKÜRÜN İNGİLİZ LÂİNİNİN HAYASIZ YÜZÜNE!"

Bunun içindir ki İstanbul'daki İngiliz işgâl kuvvetleri komutanı General Harrington'un emriyle "idam kararı"yla ölü veya diri ele geçirilmek üzere her tarafta aranmasına karşı sürekli yer değiştirir.

"İngiliz siyasetinin hassa-i mümeyyizesinin (en açık özelliğinin) fitnekârlık, ihtilâftan istifade, menfaat yolunda her alçaklığı irtikâb etmek (işlemek), yalancılık, tahrikkârlık, hâricte menfilik olduğunu" deşifre eder. (Osmanlı Şeyhülislâmları, 260; Sarıklı Mücâhitler, 300; Risâle-i Nur Hakkında İlmî Bir Tahlil, 71; Tulûat, Ankara 1979, 63-65, 81)

Bu arada İngiliz Anglikan Kilisesi’nin, Meşihât-i İslâmiyeden (Diyanet dâiresinden) sorduğu altı sualine mağrurâne altıyüz kelime ile cevap istemesine karşı, diğer bazı Dâr’ül Hikmet’ül İslâmiye azâları kitap hacminde uzun cevaplar yazarken, Bediüzzaman “bir tükürük”le cevap verir.

İstilâcî İngilizlere, “Tükürün İngiliz lâininin (lânetlisinin) hayasız yüzüne!” diye işgâl ve zulümlerini suratlarına çarparak meydan okur. İstanbul Boğazının işgaline işâretle, “Bir zaman İngiliz devleti, İstanbul Boğazının topraklarını tahrip ve İstanbul’u istilâ ettiği hengâmda, o devletin en büyük dâire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesinin başpapazı tarafından, Meşihat-ı İslâmiyeden dinî altı soruldu. Ben de o zaman, Dârül-Hikmeti’l-İslâmiye’nin azâsı idim. Bana dediler: ‘Bir cevap ver. Onlar, altı suallerine altı yüz kelime ile cevap istiyorlar.’ Ben dedim: Altı yüz kelime ile değil, altı kelime ile değil, hatta bir kelime ile değil, belki bir tükürük ile cevap veriyorum. Çünkü o devlet, işte görüyorsunuz; ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurâne üstümüze soru sormasına karşı, yüzüne tükürmek lâzım geliyor... Tükürün o ehli zulmün o merhametsiz yüzüne!’ demiştim” asil cevabı, Bediüzzaman’ın vatanperverliğinin bir numûnesi olarak kayıtlara geçer.

VATANA, MİLLETE VE İSTİKLÂLİYETE HİZMETLERİ

Özetle. Bediüzzaman, büyük bir vukûfiyet ve cesâretle, İslâm’ın izzetini tam bir kemâlât ve şecaatle fiilen ortaya koyar. İngilizlerin desiseleriyle, Şeyhülislâmı ve diğer bazı ülemayı lehlerine çevirmeye çalışmalarına mukabil, âlem-i İslâm ve Osmanlı aleyhindeki emperyalist sömürgecilik siyasetini ve entrikalarını açığa çıkarır. Böylece kamuoyunda İngiliz aleyhtarlığı uyandırır...

Kısacası, Kafkas cephesinde talebeleriyle ve fedâileriyle savaşıyor Bediüzzaman’ın, İstanbul’u işgâl Müslümanları tahakküm ve tasarrufları altına almak isteyen işgâl kuvvetlerine karşı hayatını ortaya koyarak yazıp dağıttırarak menhus plânlarını ve desiselerini haber veren ve Kuvayı Millîyeye karşı işgâlcileri temize çıkaran fetvaları şiddetle reddeden Bediüzzaman’ın Hutuvât-ı Sitte eseriyle yaptığı mücadelesi, tek başına büyük vatanperverliğinin en bariz belgesidir.

Bunun içindir ki, bütün resmi arşiv belgelerle Bediüzzaman’ın vatana, millete ve istiklâliyeteye hizmetlerini inkârı yeltenmek, menhus mihraklar ve küresel – emperyal ecnebilerle ifsad şebekeleri hesâbına karalama kampanyasının maşası olmaktadır.

KUVAYI MİLLİYE DESTEĞİ

İşgâlcilerin, devlet makamlarına baskısıyla resmî hocalara Anadolu’daki Kuvayı Milliye aleyhinde çıkartılan “fetva”nın, din-i İslâm’ın umûmî maslahatı, vatan ve milletin menfaati hesâbına olmadığını ispatlayan Bediüzzaman, cihâdın gereğini bildiren mukabil “cihâd fetvası” neşreder. (Tuluât, 62-63)

İngilizlerin kuşatmasındaki Damat Ferit Paşa hükûmetinin dönemin Şeyhülislâmı Dürrizâde Abdullah Efendi’ye zorla dikte ettirdiği Anadolu hareketi aleyhindeki “fetva”yı, dinî ve ilmî delillerle fıkıh usûlü ve kaidelerine göre tahlil edip çürütür. Kuvay-ı Millîye aleyhtarı fetvaları şiddetle reddedip Millî Kurtuluş Hareketini destekler.

Kuvayı Millîye aleyhindeki fetvanın muayyen kişilere veya bir gruba göre belirli mülâhazalarla verildiğini, işgal altındaki ülkede İngilizlerin emri ve tazkiyi altında bulunan bir idârenin ve Meşihat’ın (Diyanet’in) fetvasının “muallel” (kusurlu)” olduğunu ilân ederek, “Düşman istilâsına karşı harekete geçenler asî değıllerdir, fetva geri alınmalıdır” diye karşı çıkar; söz konusu “ısmarlama fetva” için “Mesmu değil (dinlenilmez)” diye reddeder. (Tuluât, 1979, 63-65, 81)

“Anadolu aleyhine çıkmış olan fetva”nın “dine ve Müslümanların maslahatına göre verilmiş bağımsız ve objektif bir fetva” olmadığını belirtip, işgali meşrûlaştırmak ve Müslümanların direnişini kırmak kasdıyla verildiğini izâh eder. “Kim nazar etse bizzarure muradı anlar” diyerek fetvanın maksadını açığa çıkarır; Müslüman halkı Anadolu’daki işgâlcilerin aleyhine sevk etmenin gerekli olduğunu yazar. (a.g.e., Osmanlı Şeyhülislâmları, 260; Sarıklı Mucâhitler, 300; Risâle-i Nur Hakkında İlmî Bir Tahlil, 71)

ANKARA'YA DÂVETLERİN ANLAMI

İşgale karşı neşredip dağıttığı “Hutuvat-ı Sitte” adlı eseriyle, çeşitli zeminlerde yaptığı konuşmalarıyla, makaleleriyle Anadolu'daki Kuvayı Millîye hareketini destekleyen, İngilizlerin şeytanî desiselerini bozup deşifre eden, İstanbul efkâr-ı umûmîyesini, bilhassa ulemanın fikirlerini İngiliz aleyhine çeviren, İstiklâl Savaşını ‘cihad’, Kuvayı Milliyecileri ‘mücâhid’ ilân eden Bediüzzaman'ın vatana ve millet için kahramancasına mücâdelesini çok yakından tâkip eden Ankara'daki Büyük Millet Meclisi milletvekilleri ve hükûmetin müteaddit telgraflarla ısrarla kendisini Ankara'ya dâvetleri, tek başına vatanperverliğinin açık belgesidir. (Mehmed Süleyman Teymuroğlu, “Muhterem Said Nursî'nin Doldurduğu Boşluk, Hilâl Dergisi, sayı 13, Şubat, 1968; Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Yönleriyle Bediüzzaman Said Nursî, 252, 253)

Bu dâvetlere önceleri “Ben tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum, siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyâde, burayı daha tehlikeli görüyorum” cevabı veren Bediüzzaman'ın, daha sonra M. Kemal ve Mareşal Fevzi Çakmak ile İstanbul'daki Meclis-i Mebusan'dan tanıdık mebusların yanı sıra Van eski valisi Tahsin Uzer ve Millî Müdafaa imamı ve alay müftülerinden Ankaralı Osman Nuri Köni gibi devrin önemli isimlerinden bir kısmı şifreli telgraflarla aldığı on sekizden fazla dâvetler de, Bediüzzaman'ın vatanperverliğinin resmen tescilidir.

KUVAYI MİLLİYEYE “CİHÂD FETVASI”

Nitekim Bediüzzaman da eserlerinde muhtelif vesilelerle İstanbul'dan Ankara'ya çağrılış sebebinin, “M. Kemal iki defa şifre ile Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vâsıtasıyla, beni neşredilen Hutûvat-ı Sitte'ye mükâfaten taltif için Ankara'ya celb etti; gittim...”; “Ankara reisleri, İngilizlere karşı Hutuvat-ı Sitte nâmındaki eserimle mücahedâtımı takdir edip, beni oraya istediler; gittim...” cümleleriyle özetler. (Şuâlar, 314; Tarihçe-i Hayat, 341-2)

Ve bütün bunlar, uyduruk, bayat ve sahte iddia ve isnadları boşa çıkarır.

Bu bakımdan, Bediüzzaman'ın Kuva-yı Milliye hareketine desteğini yok saymak, dahası aksine bühtanda bulunmak, “önyargı”nın ötesinde menhus mihraklar ve küresel ifsad şebekeleri hesâbına sinsi bir saptırmadır...

ANKARA'YA DAVETİN TESPİTLERİ

Bediüzzaman'ın vatanperverliği Osmanlı devri resmi kayıtlarıyla mevsut olduğu gibi, Cumhuriyet dönemi resmi belgeleriyle de sabittir. Bunların başında Kuva-yı Milliye desteğinden dolayı büyük zaferden sonra çoğu dostlarından gelen ısrarlı dâvetler vardır.

“Üstad ilk önce beni Ankara'ya göndermişti, bilâhare kendisi de ısrarla istenince geldi” diyen talebelerinden Tevfik Demiroğlu'nun ifâdesiyle, “Ankara'daki millî hareketi desteklemek için” kendisiyle birlikte talebelerinden Molla Süleyman ve Binbaşı Bitlis'li Refik Bey'i önceden Ankara'ya yollayan Bediüzzaman'ın vatanperverliğini Ankara'dakiler bilmekteler.

Çünkü, çoğu daha evvel İstanbul'da İngilizlere ve Anadolu'daki düşman işgaline karşı mücâdele etmiş âlimlerden, mücâhitlerden ve Anadolu eşrafından oluşan, hatta önemli bir kısmı İstanbul'daki Osmanlı Meclis-i Mebusanı mensuplarından teşekkül eden Ankara'daki yeni Millet Meclisi'ndeki mebuslar Bediüzzaman'ı tanımaktalar.

Bu mebusların büyük bir kısmı Bediüzzaman'ın Kafkas Cephesinde Ruslara, Doğu'da Ermeni çetelerine ve İstanbul'da İngiliz işgal kuvvetlerine karşı verdiği mücâdeleyi, Osmanlının ihyası, birlik ve bütünlüğü için yaptığı çalışmaları, Kuva-yı Milliye'ye desteğini, Şeyhülislâm'ın “fetvâsı”na mukabil yayınladığı “cihad fetvası”nı, ilmî faaliyetlerini ve hizmetlerine yakinen bilmekteler.

DÂVETE İCÂBETİN MAKSADI

Bunun içindir ki, Ankara'ya dâvet ettikleri Bediüzzaman'ı Meclis'te büyük bir takdir ve taltifle karşılarlar.

Keza Osman Nuri Köni'nin bilâhare 1950 yıllarında Bediüzzaman'a yazdığı ve Üstadın da eserine aldığı bir mektubunda, “Yurdun her tarafında Millî Mücadele devam ederken, zât-ı hâkimanelerine Ankara'dan mücahade-i milliyede birlikte

devamı için, muhtelif şahıslardan 18'i müteceviz dâvetnameler geldiği zaman, bu davetlere icabet edip etmemek hususunda; İstanbul'da ikametgâhınızdaki görüşmede istişare buyurduğunuz alay müftülerinden eski dostunuz, Ankara'lı Osman Nuri'yim..." ifâdesi, Bediüzzaman'ın Ankara'ya davetinin ve sonunda bu dâvete icâbet ettiğinin maksadını açıkça ortaya koyan bir diğer tesbittir. (a.g.e.)

Bediüzzaman'ın talebelerinden merhum Zübeyir Gündüzalp'in, "not defteri"ndeki "Yirmi beş sene Millî Müdafaa Vekâleti'nin din işleriyle alâkalı bir dairesinde mühim bir vazife ifa etmiş büyük âlim ve ehl-i kalb olan Osman Nuri, Merkez-i Hükûmet makamındaki zatlar ve bilhassa askerî kumandanlar arasında neşr-i din hakikatlarına ve tavsiye muvaffakiyetine erişmiş bu zat, mezkûr meşverete dair bir hâtırasında Ankara'da bize şöyle anlatmıştı" kaydı bu gerçeği teyid eder:

"BÜYÜK BİR HİZMETE MEDÂR OLACAKTIR"

"Otuzbeş sene evvel, İstanbul dehşetengiz düşmanlarımız olan ecnebilerin işgali altında iken de, Hazret cânını fedâ edercesine ölüm ve idamı istihkâr (hâkir görüp hiçe sayarak) ederek onlarla mücadele ve mücâhede etmekten bir an geri kalmadı. Bir zaman sonra Ankara hükûmeti belki on defadan fazla şifre ile dâvet etti. Hazret gitmedi. Nihayet çok dindar olan bir paşanın tavassutu ile dâvetin tekrarlanması ve Ankara'ya teşrifi hatırlatılınca, onun vasıtasıyla son dâveti almıştı. O günlerde bir gün bu âcize, bir şey meşveret edeceğini söyleyerek, Ayasofya çayhanesinde bulunacağımız saati kararlaştırdık. Ben o saatten evvel çayhaneye gidip Hazret-i Üstâdın teşriflerini beklemeye başladım. Biraz sonra Hazret-i Üstâdın oturduğum mahalle doğru gelmekte olduğunu gördüm. Hazretimiz teşrif ettiler ve bana lütfen buyurdular ki:

"Beni kerratla Ankara'dan dâvet ettiler. Ben de büyük tehlikenin İstanbul'da olduğunu, burada düşmanlarımızla mücadele edeceğimi beyân ederek gitmedim. Bu günlerde bir dâvet daha geldi. Sen burada kalmamı mı, yoksa Ankara'ya gitmemi mi faydalı görürsün, hangisi münâsiptir?"

"Ben de; 'Efendim münasibi zâtınıza daha iyi malûmdur. Benim kanaatim, sizin Ankara'da Meclis-i Meb'usan içine girmeniz büyük bir hizmete medâr olacaktır' dedim... Ve nihayet Hazret-i Üstâd Ankara'ya gitti." (Hususî Not Defteri, Zübeyir Gündüzalp, s: 87; (Bediüzzaman Said Nursî, Mufasssal Tarihçe-i Hayatı, c. 1, 535, 53)

Bütün bu tesbitlere ve gerçeklere karşı, hâla uydurma ve iftiralarla Beidüzzaman'ın vatanperverliğini gölgelemeye yeltenmek, yalnız kendisine değil, yazılı belgelere, onca şâhidin hâtırasına ve tarihî tesbitlere saygısızlıktır...

MECLİS ZABITLARINDA HOŞAMEDİ

Bediüzzaman'ın vatanperverliğinin en bariz ve mevsuk belgelerinden biri dâvet edildiği Ankara'da ziyaret ettiği Meclis'te takdir ve taltifle karşılanıp Meclis'in kararıyla "hoşâmedi (hoş geldin) merâsimi" yapılmasıydı.

Siverek mebusu Mardinli -yüzbaşı- Abdülgani Ensari'nin "Bediüzzaman'ın 26 Kasım'a denk gelen—1922 yılının Kurban Bayramından önce Ankara'ya gelip Hacıbayram Camii misafirhanesinde ikamet ettiğini belirtiyor ve Van mebusu Tevfik Demiroğlu da bu hususu hâtıralarına dercediyor. (Bediüzzaman Said Nursî, Mufasssal Tarihçe-i Hayat, Abdülkadir Badıllı, İstanbul- Nisan 1998, Cilt 1, s. 538-539; Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, s. 252, 253)

"YANLIŞ MÂNÂLARINI KÖKÜNDEN KESER..."

Ankara'ya gelişinden birkaç gün sonra milletvekillerinin teklifiyle Meclis'te "hoşâmedi (hoş geldin) merâsimi ile karşılanması ise, "Meclis Zabıt Ceridesi"nin Rumi 9 Teşrin i Sani 1338/Milâdi 22 Kasım 1922) tarihli "yevmiye (günlük) tutanağı"nda da yer alıyor.

7 mebusun imzasını taşıyan takrir, "Ulemâdan Bediüzzaman Said Efendi Hazretlerine beyân ı hoşâmedi" başlığıyla verilen takriri (önerge), 'Efendim, Bitlis meb'usu Arif Bey'le rüfekasının (arkadaşlarının) takriri (önergesi) vardır" Reis (Meclis Başkanı), "Riyaset-i celîleye (Büyük Millet Meclisi Başkanlığına); Vilâyât-ı Şarkıye ulemâ-i benâmından (nâmlı, tanınmış âlimlerinden) olup, Anadolu gazilerini ve Meclis-i Âliyi ziyâret etmek üzere, İstanbul'dan buraya gelerek, Samiîn

(dinleyici) locasında bulunan Bediüzzaman Molla Said Efendi Hazretlerine hoşâmedi edilmesini teklif eyleriz” diye okuyor ve vekillerin ayakta alkışlarıyla karşılanıp kabul ediliyor.

Ardından Antalya Milletvekili Rasih Efendi’nin “Kürsüye teşriflerini ve duâ etmelerini kendilerinden ricâ ederiz” teklifiyle Meclis kürsüsüne gelen Bediüzzaman’ın, Meclis kürsüsüne gelerek, Anadolu gazilerini ve millî hükûmeti tebrik edip zafer ve muvaffakiyet için duâ ettiği celsenin zabıt hulâsasında sözkonusu “beyân-ı hoşâmedinin ifâ edilmiş olduğu” kaydediliyor. (TBBM Zabıt Ceridesi, c. 24, s. 457, 9 Teşrin-i Sani 1338/ 22 Kasım 1922)

Bediüzzaman’ın Meclis’te tezâhürat ve taltiflerle karşılandığını Abdülgani Ensarî ile Tevfik Demiroğlu da bu merasime şahitlik edip anlatıyorlar. (Necmeddin Şahiner, Son Şahitler, c. 1, s. 255)

Nitekim, Bediüzzaman, “Eskişehir müdafaanâmesi”nde evhâmlı bazı iddialara verdiği cevapta, “Ankara’ya dostane gittiğimde, Büyük Millet Meclisi’nin samiin (dinleyici) locasında görünmemle beraber, İngilizlere karşı Hutuvat-ı Sitte nâmındaki eserimle müdafaatımı takdir ile yâd eden mebusların şiddetli alkışlar ile karşılamaları bunların bu yanlış mânâlarını kökünden keser...” diye izâh ediyor. (Osmanlıca Lem’alar. 804)

RESMÎ KAYITLARLA, ŞÂHİTLERİN HATIRALARIYLA

Ve Bediüzzaman’ın Meclis’i ziyâretinde bütün mebuslar, kumandanlar ve hükûmet ricâli tarafından hürmet ve takdirle karşılanıp; bütün taleplerinin yerine getirileceğine dair söz verildiği; ayrıca bir takdir ve teşekkür nişânesi olarak o güne kadar te’lif ettiği eserlerinin Ankara Millî Kütüphanesine konulduğu haberi günün gazetelerinde çıkıyor.

Yine “Eskişehir mahkemesi müdafaatı”nda bu hususu, “Hem bir ricâm var: Müsâdere edilen kitaplarımın bin liradan ziyâde bence kıymetleri var; bana îade ediniz. Onların mühim bir kısmı on iki sene evvel Ankara Kütüphanesine iftihar ve teşekkür ile kabul edildiğini, Kütüphâne nâzırı gazete ile ilân etmiştir” diye yazıyor. (Tarihçe-i Hayat, 199)

Özetle, Meclis Kütüphanesindeki Zabıt Ceridesi’nin 24. cildinde kayıtlı mevzubahis hoşâmedi bile tek başına Bediüzzaman’ın vatana ve millete hizmetini inkâr edenlerin iftiralarını suratlarına çarpıyor.

İLK MECLİS NEZDİNDE VATANA HİZMETLERİ

Bediüzzaman, 1922 Kasım’ından 1923 Mayıs’ına kadar Ankara’da bulunduğu sürede, Saltanatın kaldırılmasının hemen akabinde Hilâfetin de kaldırılmak istendiği, Osmanlın kaderinin görüşüldüğü, yeni devletin temellerinin atıldığı, yeni plân ve projelerin devreye sokulduğu kritik kırılmada defalarca uğradığı Meclis’te devrin devlet ricâliyle ve mebuslarla millet ve memleket meseleleri ve ülkenin geleceği hakkında geniş müzâkere ve telkinlerde bulunur.

Tâkip eden günlerde, yeni rejimin dinî dışlama ve “dinden tecrid”le din dışı bir cereyana doğru gittiğini müşahadeyle merkezi şahıslar nezdinde ve “milletin kalbi hükmünde” olması gereken Meclis’te ciddi ikazlar yapar.

Hutuvat ı Sitte eseriyle İngiliz ve Yunanin hâinâne desise ve entrikalarına dikkat çeken, Kuvayı Milliye’yi mânen ve maddeten destekleyen Bediüzzaman’ın ilk Meclis’teki çalışmalarının başında, “Garplılaşmak bahanesi”yle milletin mukaddes tarihî mefâhîrine karşı soğuklukla bir kısım mebusların ve zabitlerin, İslâm dininin en büyük ve mühim şîârı ve alâmeti olan namaza karşı lâkaydlıklarına karşı, başta “namaz” olmak üzere, öncelikle mebusların ve devlet ricâlini İslâmî an’âneleri yerine getirmeye çağıran, 19 Kânunu Sani 1338 (Milâdî 1 Şubat 1923’ta “on maddelik beyannâme” neşreder.

“EY MÜCÂHİDİN -İ İSLÂM VE EY EHL- İ HALL VEL AKD!”

“Ey Mücâhidin-i İslâm (İslâm mücâhitleri) ve ey ehl i hall vel akd! (idareciler)” diye başlayan “beyannâme”de, öncelikle harikulâde zaferin bir ilâhî nîmet olduğunu ve şükür görmekle devam edeceğini belirtir. “Madem ki Kur’ân’ı, Allah’ın tevfiğiyle düşmanın hücumundan kurtardınız. Kur’ân’ın en sarîh (açık) ve en kat’î emri olan namaz) gibi farzları yerine getirmeniz lâzımdır. Tâ onun feyzi böyle hârika suretinde üstünüzde devam etsin” diye tembihler.

“Demek âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâpvârî bir iş görmek, İslâmiyet’in esaslarına uymakla olabilir. Başka olamaz.

Hem olmamış, olmuş ise de, çabuk ölüp sönmüş” der. Aksi halde, “sa’yiniz (çalışmalarınız) ya hebâen (boşuna) gider veya muvakkat, sathî kalır” diye uyarır.

“Beyannâme”nin sonunda, “Şu inkılâb-ı azimin (büyük inkılâbın) temel taşları sağlam gerek” ikazıyla, Büyük Meclis’in mânevî şahsiyetinin saltanatı üzerine aldığı gibi, hilâfet mânâsını da vekâleten üzerine almasının ehemmiyetini açıklar. “Milletin dinî ihtiyaçlarını Meclis tatmin etmezse; bilmeceburiye mânây-ı hilâfeti tamamen kabul ettiğiniz, isme ve lâfza verecek” diye sakındırır.

“Meclis elinde bulunmayan ve Meclis yoluyla olmayan böyle bir kuvvet”in milletin bütünlüğünü bozacağını, düşmanı cüretlendireceğini haber verir. “Allah’ın dinine ve Kur’ân’a hep birlikte sınıksız sarılın” (Ali İmran, 103) âyetinin hükmüyle birlik ve beraberliğe çağırır. (Tarihçe-i Hayat, 125-127)

Bu “beyannâme”den sonra, namaz kılan mebuslara elli – altmış mebus daha katılır. Mevcut mescit odası dar gelir, büyük bir oda mescit yapılır.” (Abdulkadir Badıllı, Mufasssal Tarihçe-i Hayat, cild.1, 546-54, Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, 262)

Bu hususu Bediüzzaman’ın talebelerinden Zübeyir Gündüzalp şöyle açıklar: “Millet Meclisi’nde cemaatle namaz kılınmadığını, Meclis camisinin bir odadan ibâret olduğunu Üstad Bediüzzaman görünce, Müslüman milletimizin meb’uslarının namaz kılmaları zarureti mevzuunda bir beyannâme neşretmişti. (...) Bunu mebusan okuyunca, bir kısmı cemaatle milletvekilleri namaz kılmaya başlamış, kılanlar da bunlarla beraber Birinci Meclis’te cemaat halinde namazlarını edâ etmek bahtiyarlığına erişmişlerdir.” (Not Defteri, Zübeyir Gündüzalp, 88)

Mecliste dağıttırıp devlet ricalinin, kumandanların ve mebusların okuduğu “beyannâme”yi, birçok şâhidin ifâdesiyle, Kâzım Karabekir Paşa M. Kemal’e okur. (Badıllı, a.g.e., 547)

MECLİS’TE ŞARK ÜNİVERSİTESİ TEKLİFİ

Ve Bediüzzaman’ın Şark Üniversitesi “Medreset’üz Zehra projesi” için Kayseri mebusu Alim Efendi ile 166 refikinin (arkadaşının) Van’da Medresetüzzehra nâmiyle bir medrese (üniversite) küşadına (kurulmasına) dair kanun teklifi bilahare 163 mebusun imzasıyla kabul edilir. (Meclis Zabıt Ceridesi, Devre 1, cilt 27, 196. İctima, 21.2. 1339; Devre II, cilt 20, İctima 18, 2 Kanunuevvel 1341; 17 Nisan 1339’da (30 Nisan 1923)

Bediüzzaman’ın Gönüllü Alay Kumandanı olarak Kafkas Cephesinde Ruslara, Doğu’da Ermeni çetelerine karşı cansiperâne mücadelesi, İstanbul’da İngiliz işgal kuvvetlerine direnişi, Osmanlının ihyası için yaptığı hizmetleri, Şeyhülislâm’ın “fetvâsı”na mukabil “cihad fetvası”yla Kuvayı Milliye’ye desteği ve Meclis’teki çalışmaları bir yana bir tek “Şark Üniversitesi” teklifinin Meclis’te kabulü dahi vatanperverliğinin açık delilidir; ve Bediüzzaman’a yapılan isnad ve iftiraları boşa çıkarır.

MECLİSTEKİ ÇALIŞMALARI VE GÖRÜŞMELERİ

Ankara’da bulunduğu esnada milletvekilleriyle ülke ve millet meseleleri hakkında müzâkerelerde bulunan Bediüzzaman, Meclis’in kanunla kaldırılan saltanatla birlikte Hilâfeti de temsil ettiğini ve yeni “büyük inkılâb”ın bu mânâyı yerine getirmesinin gereğini bildirir.

Bediüzzaman’ın talebelerinden Zübeyir Gündüzalp’ın “not defteri”nde de yer aldığı üzere, Bediüzzaman’ı İstanbul’dan Ankara’ya ısrarla dâvet eden dostlarının başında gelen ve yeni Ankara hükûmeti ile çalışmasını arzu eden alay müftülerinden Osman Nuri’nin, “Bediüzzaman’ın neşrettiği beyannâmeyi takdirle okuyan Kâzım Karabekir Paşa, beyannâmeden bir adedini de M. Kemal Paşa’ya vermiştir. Bunu meb’usan okuyunca, bir kısım cemaatle milletvekilleri namaz kılmaya başlamış, kılanlar da bunlarla beraber Birinci Meclis’te cemaat halinde namazlarını edâ etmek bahtiyarlığına erişmişlerdir” beyânı, Bediüzzaman’ın kırılma noktasındaki kritik vartada ilk Meclis’teki hizmetlerinin bir ifâdesidir. (s. 88)

CÂZİP TEKLİFLERE RAĞMEN...

On maddelik beyânnâmeyi neşretmesi üzerine 50-60 mebusun daha namaza başlaması ve eski mescid odasının kâfi gelmeyip yeni bir mescidin açılmasından, “yeni rejim” paravanında “din dışı inkılâplar” plânına ve entrikalara dikkat çekmesinden M. Kemal ve yakın kadrosu rahatsız olur.

Bunun üzerine, Bediüzzaman’a iltifatlarda bulunup taltif etmek isteyen M. Kemal, ilk başta umum Kürdistan’a Şeyh Sünûsi yerine üçyüz lira maaşla umumî vâizlik vazifesini teklif eder. Ayrıca eğer isterse mebusluk, Diyanet riyâsetinde büyük memuriyet ve hususî bir köşk tahsisini teklif eder. İlâveten başka istekleri olursa yerine getireceğini vaad eder.

Bediüzzaman da birçok şâhidin hâtıra ve nakliyle sabit olan bu gerçeği çeşitli vesilelerle eserlerinde izâh eder. “M. Kemal iki defa şifre ile Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Bey’in vasıtasıyla, beni neşredilen Hutûvat ı Sitte’ye mükâfaten taltif için Ankara’ya celb etti. Gittim, Şeyh Sünûsi Kürtçe lisânı bilmediğinden, beni onun yerinde üç yüz lira maaşla Vilâyât-ı Şarkiye vâiz-i umumisi, hem mebus, hem Diyanet Riyaseti Dairesi’nde Darü’l Hikmet’i İslâmiye azalarıyla beraber eski vazifem ile memnun etmek ve benim Van’da temelini attığım Medreset’üz Zehra ve Şark Darülfünununa, Sultan Reşad’ın verdiği 19 bin altın lira, iki yüz mebus içinde yüz altmış üç mebusun imzasıyla, yüz elli bin banknota iblağ edilerek kabul edildiği halde; ben Beşinci Şuâ aslının verdiği haberin bir kısmını orada bir adamda gördüm. Mecburiyetle o çok ehemmiyetli vazifeleri bıraktım” tavrı bunlardan biridir. (Şuâlar, 314)

BELGELİ TESBİTLERLE...

Hasan Basri Çantay’ın da gazeteci Sinan Omur’a verdiği mülâkatta teyid ettiği bu hususun yanısıra, başta M. Kemal’le riyaset odasında başbaşa görüşmesi ve devamındaki “karşılaşma” olmak üzere Bediüzzaman’ın ilk Meclis’teki çalışmaları ve görüşmeleri devam eder. (Necmeddin Şahiner, Son Şahitler, c. 5, 224)

Ancak bütün bu büyük câzip tekliflere ve hatta Bediüzzaman’ın “gaye-i hayatımdan biri” dediği Şark Üniversitesi projesi için Meclis’e verilen kanun teklifi mevcut iki yüz mebustan M. Kemal Paşa’nın içinde olduğu 163 mebusun imzasıyla kabul edilmesine rağmen, özellikle dostu Ali Şükrü Bey’in katledilmesinden sonra Ankara’yı terke karar verir. (Meclis Zabıt Ceridesi, 196. İctima, 21.2. 1339; Bediüzzaman Said-i Nursî, Mufasssal Tarihçe-i Hayatı, c. 1, 547, 548)

Ve bütün bu tesbitler, Bediüzzaman’ın vatanperverliğinin; vatana millete hizmetlerinin bâriz birer belgesi olur.

“Vatanın müdafaasında bulunmuş hakikî vatanperver”

Bediüzzaman’ın vatanperverliği, Pasinler Cephesinde aynı cephede savaşan Yeşiloğlu Mehmet Salih Bey’in şâhiTiğiyle de tescil edilmiştir. (Son Şahitler, Necmeddin Şahiner C. Sh.15)

1897 Osmanlı-Yunan Savaşı’na gönüllü olarak katılan, Birinci Dünya Savaşı’nda Pasinler cephesinde savaşan, 16 Şubat 1916’da Rusların Erzurum’u işgali üzerine Bursa’ya göç eden, Bursa’da Redd-i İlhak Cemiyeti kurucuları arasında yer alıp Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin başkanlığını üstlenen, oluşturduğu gönüllü kuvvetlerle Anzavur Ayaklanması’nın bastırılmasında görev alan, Birinci Meclis’te Erzurum Milletvekili olarak seçilen Mehmed Salih Efendi, 1922’de Ankara’ya gelen Bediüzzaman’la Meclis’te buluşur.

Onun “Ankara reisleri”yle tartışmasına şâhit olan olup hayranlığını dile getiren Yeşiloğlu Salih Bey, Bediüzzaman’ın Emirdağı’nda çektiği eziyetler karşısında “devrin ikinci adamı” Halk Partisi Genel Sekreteri Hilmi Uran’a yazdığı mektupta Said Nursî’nin vatana ve millete hizmetlerini bildirir. (Mehmet Selim Mardin, Yeni Asya, 21.6.2003; (<http://puskulcu.blogspot.com/2012/04/mehmet-salih-efendi.html>))

İSTİKLÂL SAVAŞI GAZİSİNİN BEYÂNIYLA...

“Senelerden beri çember içinde yaşatılan ve safi, samimî bir insan ve Müslümanlıktan başka hiçbir maksadı bulunmayan Bediüzzaman nâm mâsumun, “unutulan hizmetleri”ne mükâfaten ya bulunduğu yerde veya Ankara’ya nakil ile orada hayat ve huzurunun muhâfazası için sırf insaniyet nâmına yazılmış olan bu mahrem ricânâme” girişiyle başladığı

mektubunda Bediüzzaman'ın vatana ve millete hizmetlerini aktarıp, hürriyetine kavuşturulmasını talebi, bir İstiklâl Savaşı gazisinin beyânıyla, Bediüzzaman'ın vatanperverliğini takdir eden belgelerden biridir. (Emirdağ Lâhikası, 135-137)

İstiklâl Harbinde gösterdiği yararlıklar sonucu İstiklâl madalyası ile ödüllendirilen bu zâtın Bediüzzaman'ı, "El an Afyon'un Emirdağı kazasında ikamete memur olan Molla Said, Umumi Harpte Kafkas'ın karlı dağlarında kahraman askerlerimiz arasında Gönüllü Alay Kumandanı olarak mücâhede ve irşad için dolaşıp büyük bir harp madalyası almış, Sarıkamış taarruzunda, Bitlis in sukutunda yaralı olduğu halde esir olup senelerce Rus garnizonlarında çile çekmiş, firar edip İstanbul a gelerek ilmi kudretine binaen Darü l-Hikmeti l-İslâmiye azalığında bulunmuş, Kuvayı Milliye ihdasında halkı mücâhedeye teşvik etmiş, Büyük Millet Meclisinin ilk senesinde Ankara'ya gelerek Hacı Bayram misafirhanesinde birçok mütereddit kimselere vatanın müdafaası lüzumunu anlatmak hizmetinde bulunmuş olan hakiki vatanperver insan" olarak târifi, Bediüzzaman'ın vatanperverliğini özetler.

Keza "bir İslâm mütefekkiridir" dediği Bediüzzaman'ın "ibâdete, imana, itikada müteallik eserleri"ne dikkat çekip, "Şâir-i meşhur Âkif Bey merhumun rivâyetine nazaran, Mısır'ın en mâruf ulemasından olan ve Garbın müteaddit lisân ve felsefesine âşina bulunan üstad-ı azam Abdülaziz Çavuş'ın yirmi küsur sene evvelisi El-Ehram ceridesindeki Said hakkında yazdığı "Fatin'ül Asr" başlıklı makalesini okuyan ve kendisiyle bizzat görüşen ilim adamları, bu zatın fitraten ilmî kudretini ve İlâhî mesleğini takdir edebilirler" ifâdesi (a.g.e.) Bediüzzaman'ın ilmî vukufiyetinin olmadığını sayıklayan nâdânlara bir cevaptır.

"BU BAYRAMDA BU BAYRAĞI TAKMAK HAKKIMDIR"

1947'de Afyon Cezaevi müdürlüğüne atanan Mehmet Kayıhan'ın, henüz ifâdesi alınmadan, mahkemeye sevk edilmeden konulduğu hapiste camları kırık dondurucu soğukta âdeta ölüme terk edilen Bediüzzaman'ın koğuşundaki küçük pencereyi de kapatacak şekilde 29 Ekim'de bir bayrak astırmasına teşekkürü de dikkate değer.

Daha 1921'de telif ettiği "Lemaat" isimli eserinin son satırında, "Bir zemine bir semâya bakar... Orada ezhar ve esmar (çiçek ve meyveler), burada Hilâl ve Yıldız!" diye not düştüğü Hilâl ve Yıldız uğruna Kafkas dağlarında, karlı Bitlis derelerinde, mübârek kanlarını akıtıp şehit olan fedâi talebeleriyle imanlı sinisini siper eden Bedüzzaman'ın gönderdiği pusula, provokasyonları kökünden keser:

"Müdür Bey; size teşekkür ederim ki, Kurtuluş Bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Harekât-ı Milliyede İstanbul'da, İngiliz ve Yunan aleyhindeki Hutuvât-ı Sitte eserimi tab ve neşirle, belki bir fırka asker kadar hizmet ettiğimi Ankara bildi ki, M. Kemal şifreyle iki defa beni Ankara'ya taltif için istedi. Hattâ demişti: "Bu kahraman hoca bize lâzımdır." Demek, benim bu bayramda bu bayrağı takmak hakkımdır." (Şuâlar, 462)

VATANIN VE MİLLETİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ ESAS ALIR

Bediüzzaman, İstanbul işgalinde Serbestî gazetesinin sahibi siyasetçi Mevlânzâde Rıfat'ın, "Ermenistan hükûmeti kuruluyor; filhakika Kuvay-ı Millîye var, ama ümit pek zayıf, onların Ermenistan kurmalarına karşılık, İmparatorluk dağıldığına göre biz de Kürdistan kuralım" mektubuna, devrin Bahriye Nâzırı Cakalı Hamdi Paşa ile Divân-ı Harb-i Örfî (Sıkıyönetim) Reisi Mustafa Paşa'nın şâhidliğiyle, "Rıfat Bey, Kürdistan teşkil etmek değil, Osmanlıyı ihya edelim; bunu kabul edersen canımı bile fedâ etmeye hazırım!" cevabını verir.

Keza mütârekenin acı günlerinde Kürt Teâli Cemiyeti Reisi Abdülkadir'in "Kürdistan kurma teklifi"ne mukabil, "Allah-û Zülcelâl Hazretleri, Kur'ân-ı Kerîm'de 'Öyle bir kavim getireceğim ki, onlar Allah'ı severler, Allah da onları sever' diye buyurmuştur. Ben bu beyân-ı İlâhî karşısında düşündüm, bu kavmin Türk milleti olduğunu anladım. Bu kahraman millete hizmet yerine, dört yüz elli milyon hakikî Müslüman kardeş bedeline birkaç akılsız kavmiyetçi kimsenin peşinden gitmem!" diye karşı çıkar. Cemiyet üyelerini ayrılıkçı siyasî faaliyetlerden men eder. (Mülâkat, 38; Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, 226-228; Eşref Edip, Risâle-i Nur Muarızı Yazarların İsnadları Hakkında İlmi Bir Tahlil, İstanbul, Sebilürreşâd Neşriyatı, 1965, s. 7, 21,65)

Yine bu hususta Eşref Edib Fergan'ın, "Bediüzzaman'ın Milis Alay Kumandanı olarak Büyük Harpteki mücadele ve

yararlıklarına dair Genel Kurmayda Harp Tarihi Şubesi'ndeki dosyasına da bakılabilir" ifâdesi dikkat çekicidir.

“KÜRTLER, İSLÂM CÂMIASINDAN ASLA AYRILAMAZLAR”

Bu gerçek, Kürdistan Teâli Cemiyeti'nin 167 üyesini tek tek sıraladığı uzun listede Bediüzzaman'ın ismine rastlamayan Kürt tarihi ve Türkiye'nin yakın dönem siyasî tarihiyle ilgili çalışmalar yapan İsmail Göldaş'ın, “Said Nursî'nin Kürdistan fikri, Kürt hareketlerinin içinde olma düşüncesi yoktur” tesbitiyle de sabittir. (Kürdistan Teâli Cemiyeti, Doz yayınları, İstanbul, 1991)

Bu arada Kürt Şerif Paşa ile Ermeni Boğos Nubar Paşa'nın 20 Aralık 1920'de Paris'te Osmanlı'ya karşı ecnebilerin uhdesinde Kürdistan ve Ermenistan kurulmasına dair “muhtıra”yı şiddetle reddeder. 7 Mart 1920 tarihli ve 8273 sayılı İktidam Gazetesi'ne “Kürt efkâr-ı umûmiyesi” adına “Kürdler ve Osmanlılık” başlıklı tavzih gönderir. Kürtlerin ırkî emellerle tefrika fitnesine âlet edilmesini önlemeye çalışır. “Kürtler İslâm câmiasından ayrılmaya asla tahammül edemezler. Bunun aksini iddia edenler, Kürtlük nâmına söz söylemeye selâhiyettar olmayan beş-on kişiden ibârettir” ifsadını nazara verir.

“Dört buçuk asırdan beri vahdet-i İslâmiyenin (İslâm birliğinin) fedakâr ve cesur hizmetkâr ve taraftarları olarak yaşamış ve dinî geleneklerine sadâkati hayatlarının gâyesi bilmiş olan Kürtler”in, millî vicdanına aykırı davranan kişileri tanımayacaklarını ilânla yegâne emellerinin dinî ve millî birlik ve bütünlüğün muhâfazası olduğunu belirtir. (Eski Said Dönemi Eserleri, 105-9)

“İslâmiyet nâm ve şerefi için beş yüz bin kişi fedâ eden Kürtlerin İslâm câmiasından ayrılmaya asla tahammüllerinin olmadığını”, dinî ve millî birlik ve bütünlük taraftarı olduklarını, Kürd aşiret reislerinin İstanbul'a çektikleri “bağlılık telgrafları”yla açıklar.

İFTİRAK, ECNEBİLERİN TEZGÂHI VE KIŞKIRTMASIDIR

Peşinden 17 Mart 1920'de 461 sayılı Sebilürreşâd'da yazdığı “Kürdler ve İslâmiyet” başlıklı makalede, bu “muhtıra”nın menhus maksadını deşifre eder. Fanatik Ermenilerin maksadının Kürtleri aldatmaktan başka birşey olmadığını, güdülen hedefin Kürtleri bir “millet-i tâbia (uydu kavim)” haline getirmek olduğunu ve akli başında hiçbir Kürdün buna taraftar olamayacağını ifade eder; “Kürtlük dâvâsı pek mânâsız bir iddiadır; çünkü herşeyden evvel Müslümandırlar” diye Müslüman Kürtlerin ırkçı tahriklere gelmemeleri gerektiğini ikaz eder. (a.g.e. 107-110)

Ve aynı makalede, “Kürdistan'a verilecek muhtariyetten bahsediliyor. Kürtler ecnebi himâyesinde bir muhtariyeti kabul etmektense ölümü tercih ederler” cümlesi ile, günümüzde “özerklik” denilen “muhtariyet”in maksadının Kürtleri ecnebi güdümü altına sokmak olduğu tesbitinde bulunur. İftirakla “Kürtleri Müslümanlıktan ayırma” oyununun ecnebilerin tezgâhı ve kıskırtması olduğuna dikkat çeker.

Özetle, hayatının başından sonuna kadar her vesileyle vatanın bölünmesini reddeden Bediüzzaman, Meşrûtiyet yıllarında gazetelerde neşrettiği makalelerden Şark'ta aşiretlere verdiği ve “Münâzarât” adlı eserinde topladığı “Meşrûtiyet ve hürriyet dersleri”ne, İstanbul'daki hitap ve nutuklarından, mahkeme müdafaalarından telif ettiği Risalelere ve Lâhika mektuplarına kadar bütün beyânlarında ve yazılarında vatanın ve milletin birliğini esas alır.

Kısacası, Bediüzzaman'ın hayatı ve fikirleri, vatanperverliğinin tescil belgesidir.

MENFİ HAREKETLE MÜCADELE ETTİ

Bediüzzaman Osmanlı'nın son devrinde, talebeleriyle ve fedâileriyle Doğu Milis Teşkilâtı'nı kurup Erzurum-Pasinler ile Van-Bitlis cephesinde Gönüllü Alay Kumandanı olarak Ruslara ve işbirlikçileri Ermenilerle savaşmakla, Harekât-ı Milliyede İngiliz ve Yunan işgalcilerine karşı Hutuvât-ı Sitte eserini neşredip dağıtmakla, aley- teki “fetva”ya mukabil Kuvayı Milliyeyi destekleyen “cihad fetvası”nı ilânla kalmadı; her dönemde vatanın ve milletin birlik ve bütünlüğünü savundu.

Öncelikle Osmanlının çözülüşüne çâreler aranırken, Sultan Abdülhamid'in yeğeni Prens Sabahattin Bey'in “adem-i merkezîyet” teklifine verdiği “hakikatli cevap”ta, “adem-i merkezîyet”in Birinci Dünya Savaşı'nda görüldüğü gibi

ecnebilerin parmak karıştırmalarıyla tefrikayı azdırarak bölünüp parçalanmaya sebebiyet vereceğini bildirdi.

“Adem-i merkeziyet’in Osmanlılığı ve meşrûtiyetteki hürriyet perdesini yırtıp “muhtariyet”e, sonra “istiklâliyet (bağımsızlığa)”, peşinden de tavâif-i mülûk”la “eyâlet / federasyon”la ülkenin devletçiklere parçalanmasına sebebiyet vereceğini” beyân etti. (Eski Said Dönemi Eserleri, 109)

“NETİCESİZ BİTLİS HADİSESİ” İKAZI

Akabinde 1914 Nisanı’nda Van Valisi Tahsin Bey ve Bitlis Valisi Mustafa Abdulhalık (Renda) ile beraber, Birinci Harb-i umumi arefesinde bölgedeki bazı paşaların gayrı meşrû hareketlerine kızarak isyana kalkışan Hizanlı Şeyh Selim’in başını çektiği “Bitlis hadisesi”nin yayılmaması, mahalli ve tesirsiz kalması için azâmî gayret sarfedip, muvaffak oldu. (Abdülkadir Badıllı, B. S. N.’nin Mufassal Tarihçe-i Hayatı, c. 1, 367; Molla Abdülmecid Nursî Hatıra defteri, 44; Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla B. S. N., 163)

Bu hâdiseyi eserlerinde şöyle kaydeder: “Eski Harb-i Umumîden biraz evvel, ben Van’da iken, bazı dindar ve müttakî zatlar yanıma geldiler. Dediler ki: ‘Bazı kumandanlarda dinsizlik oluyor. Gel, bize iştirak et. Biz bu reislere isyan edeceğiz. ‘Ben de dedim: “O fenalıklar ve o dinsizlikler, o gibi kumandanlara mahsustur. Ordu onunla mes’ul olmaz. Bu Osmanlı ordusunda belki yüz bin evliya var. Ben bu orduya karşı kılıç çekmem ve size iştirak etmem.’ O zatlar benden ayrıldılar, kılıç çektiler; neticesiz Bitlis hâdisesi vücuda geldi. Az zaman sonra, Harb-i Umumî patladı. O ordu, din nâmına iştirak etti, cihada girdi, o ordudan yüz bin şehitler evliya mertebesine çıkıp beni o dâvâmda tasdik edip kanlarıyla velâyet fermanlarını imzaladılar.” (Şuâlar, 315)

Keza Cumhuriyet döneminde -1925-, Doğu’daki mânevî etkisiyle nüfuzunu bilen Şeyh Said’in “Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir. Bu harekâtımıza iştirak buyurur, yardım ederseniz, galip oluruz” diye kıyama çağırان mektubunu, “Türk milleti asırlardan beri İslâmiyetin bayraktarlığını yapmıştır. Çok veliler yetiştirmiş ve şehidler vermiştir. Böyle bir milletin torunlarına kılıç çekilmez. Biz Müslümanız, onlarla kardeşiz; kardeşi kardeşle çarpıştırmayız. Bu şer’an câiz değildir. Kılıç, hâricî düşmana karşı çekilir. Dahilde kılıç kullanılmaz. Bu zamanda yegâne kurtuluş çâremiz, Kur’ân ve iman hakikatleriyle tenvir (aydınlatmak) ve irşad etmektir. Teşebbüsünüzden vazgeçiniz, yoksa akim kalır; birkaç câni yüzünden binlerce mâsum kadın ve erkek telef olabilir” reddiyle ikaz etti.

Yine “harekât”tan önce Van – Ereğ Dağı’nda ziyaretine gelen Hamidiye paşalarından aşiret ağası Kör Hüseyin Paşa’nın, isyana karışmak için izin istemesine, “Askerler bu vatanın evlâdıdır. Senin ve benim akrabalarımıdır. Kime vuracaksın? Onlar kime vuracak? Düşün, idrâk et. Ahmed’i Mehmed’e, Hasan’ı Hüseyin’e mi kırdıracaksın!” ihtarıyla aşiretleri isyana katılmaktan vazgeçirdi (Şahiner, 268-269)

“ECNEBÎ TAHİRİKİNE ÂLET OLMAKTIR”

Bir başka görüşmede, Hüseyin Paşa ile aşiret ağalarına hiddetle, “Sizlerin bu menfî fikirle meşbu zihniyetinizi daha evvelden de biliyordum. Bu zihniyet menfî olduğu kadar, cahilâne bir fikirdir. Acaba bu fikre hizmet neden ileri geldi? Soruyorum size, şeriat mı istiyorsunuz? Böyle hareket zaten aslında şeriata muhaliftir. Bu olsa olsa bir ecnebi tahrikine âlet olma keyfiyetidir” uyarısında bulundu.

“Ben desem ki, ‘Şeriatın tatbiki için Hüseyin Paşa sen Patnos’tan üç yüz atıyla gel’, buraya (Van’a) gelinceye kadar yağmacılık, talan, katliâm yapıp geleceksiniz. Bu ise tamamen şeriata muhalefettir. ‘Şeriat isterim’ diye şeriati âlet ederek şeriata muhâlefet edilmez! Böyle menfî fikirlerden vazgeçiniz! Eğer içlerinde fenaları varsa, gidip müsbet olarak ikaz ediniz!” ikazıyla Van ve havalisi isyana iştirak etmeyip pek çok mâsumun kanının dökülmesine mani oldu (Şahiner, 270-2, Badıllı, 662-5)

Ayrıca bir “müdafaa mektubu”nun üzerine el yazısıyla umum Vilayât-ı Şarkiyeye; Şarktaki büyük nüfuzundan istifade için mücâdeleye iştiraki için yapılan dâvete cevaben, ‘Yaptığınız mücadele kardeşi kardeşe öldürtmektir ve neticesizdir. Çünkü Türk-Kürt birdir kardeşdir. Türk milleti bin senedir İslâmiyete bayraktarlık etmiş, dini uğrunda milyonlarca şehit vermiştir. Binaenaleyh kahraman ve fedakâr İslâm müdâffilerinin torunlarına, Türk milletine kılıç çekilmez ve ben de çekmem” diye not etti (Şahiner, 270)

Hûlâsa, tarihçi A. Şerif Aksoy'un, "Kürdistan" kurma amacıyla "Şerif Paşa'nın Ermenilerle (Fransa'da) yaptığı ittifak, İstanbul'da Said Nursî önderliğindeki grup tarafından protesto edildi" tesbitinden Prens Sabahattin Bey'in "adem-i merkeziyet" teklifine cevabı'na, "Neticesiz Bitlis Hâdisesi"nden "Şeyh Said Hâdisesi"ne, bütün menfi hareketlere karşı çıkan Bediüzzaman, hayatıyla, eserleriyle, hep iftirak ve ayrılıkçılıkla mücadele etti (İttihat ve Terakki Enver Paşa, Nokta Kitap, İstanbul, 224)

Bu mücadelesi, vatanperverliğinin birer belgeli şâhika örnekleri olarak, hâlâ inatla ve sayıklamalarla Bediüzzaman'a dil uzatan müfteri nâdânların bütün isnad ve iftiralarını suratlarına çarpıyor.